

Universal Declaration of Human Rights - Kasem

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

LOGO BAŃA TIGISIM NABIINA NWE-LAO WADE

PULIM

De na se we nabiina nwea de logo baŃa chega chwoŃa wade maama kugu zege logo maama wopwolo, de chega de yezura baŃa ne.

De na se we de na ba tge chega chwoŃa to mo jaane nikantgo de tigura de popra ko twi nabiina laŃa ne, ye nabiina maama yaa lage se wopwolo de yezura yaa taa wora.

De na se we nɔno maama taa tei o tete se tigura de popra ye taa wora, fefeo de peenem nwaane, se wade sem ja kuri.

De na se we teene maama taa jege wolim, de ni seem de mimɔ.

De na se we "UN Charter" tɔnɔ kom paŃe ko se wade sem nwea wolim nwaane se baara de kaana taa ye bedwe logo ywonni de wopwolo de yezura nwaane.

De na se we UN Tigrisim teene dem maama ke nimɔ se chega chwoŃa wade sem ja kuri nabiina zula de wopwolo nwaane.

De ta na se we ko yaa lamma lanyerane se de ni wade sento kuri se ko ja wopwolo de yezura ko ba logo baŃa.

De Laam wo se we

"General Assembly" dem pe

Logo BaŃa Tigrisim Wade sem se ko taa ye won-kolo kodoo na wo woli ko ja wopwolo de logo fɔgem de yezura na wo pa nabiina nwea taa jege kuri logo baŃa maama ne to.

Wadaa 1

Ba loge nɔna maama se ba taa ye bedwe mo ba nwea de ba chega seini, ye fefeo teira kɔtaa. We pe ba swa de boboŃa mo se ba taa ye nubiɔ daane ye ba jege da nwaŃa.

Wadaa 2

Logo baŃa tigrisim wade sem pe chwoŃa se nɔno maama taa jege chega chwoŃa na wo pa ba nwea taa jege zula to. Wade sem ta we ba ba fee nabiinu o chega chwoŃa ne naa ba cheese o dwi o yetana, o logo lane, o we jɔnɔ naa o boboŃa nwaane. Wade sem ta we ba ba jege se ba taa cheese nɔno we o ye baaro naa kaane, kwoo o jejegero naa ba na loge o me to nwaane.

Wade sem ta tage se woli da we popra ba jege se ka taa wora nabiina laŃa ne ba teo politiksi naa ko wade naa ko na ye kolo to nwaane. Naa ba pɔre nɔno we o nwonj teo kolo ta na wo vere ko tete to nwaane.

Wadaa 3

Ko ye nɔno maama chega chwoŃa mo se o taa nwe ye fefeo naa foonee teira.

Wadaa 4

Wadaa kam we nabiin-yeiku naa kabe totona naa kabe pipio daa ye taa wora logo baŃa ne.

Wadaa 5

Ba ba jege chwonja se ba pa nɔɔno yaare cham yerane ko na wo manje se nabiinu yaare tei to.

Wadaa 6

Nɔɔno maama ye nabiinu mo o ze panj o wo me maama logo banja yoba. Logo banja wade sem maama yiga ne, wadaa teira na wo ta we o dae nabiinu.

Wadaa 7

Nabiina maama ye bedwe mo wadaa yiga ne. Wadaa choo nɔɔno maama mo; ka ba pɔɔre nɔɔna ka yaga. Ka kwoli nabiina maama mo se wolo wolo ye cheese o dwonj.

Wadaa 8

Nɔɔno maama wae o sanj nɔɔno o dwonj kɔɔte delo maama wone neneene ko tu na ke o chɔge teo kom wade selo na pa nɔɔno wom njwea ywona to.

Wadaa 9

Ba baa wane ba ja nɔɔno yɔɔ yerane ba gare ba ke o peena diga naa ba zeili o o teo ne pa o vo zoora te-gaa ne.

Wadaa 10

Ba na jaane nɔɔno fee wora se ba di o sareya kɔɔte ne lanyerane ko manj de teo kom wade na tiŋi tei to ba ni o seene o chɔge naa o wo chɔge.

Wadaa 11

1. Ba na jaane nɔɔno we o chɔge o manje waarem ba na wo di o bora tata ba ba jege chwonja ba te we chɔge fee wora se ba pa ko tu chwonja se o ja lɔya de sareya tiina se ba woli o se ba di taane dem kɔɔte ne.

2. Ba baa wane ba ta we nɔɔno yaa ke o chɔge naa ba ta we o ve se o yaa ke kolo na manje keim chega chwonja ne to, ye ka manja ne wadaa yaa teira ko njwaane. Ko kwaga ne tata ba baa wane ba pa nɔɔno waarem na dage de dwoi waarem delo dwi o deim yaa na wo jwonj o na chɔge manja kalo to.

Wadaa 12

Ba ba jege chwonja ba daane nɔɔno yɔɔ yerane o bobonja keiri seini, naa o diga tiina, naa o sɔɔɔ de o pwola totonja seini. Ba nam ba jege chwonja ba ke o kekeo kolo na wo chɔge nɔɔno wom yu to. Wadaa kanto choo nɔɔno maama mo o kekeo maama seini, ye daanem teira.

Wadaa 13

1. Nɔɔno maama wae o beiri o bobonja na lage tei ye o zoore o bobonja na lage me maama to, o teo ne.

2. Nɔɔno maama wae o nwonj teo de teo, naa o tete teo ne o beiri o vei teo kodwonj ye o jwoora.

Wadaa 14

1. Nɔɔno wolo maama na ne chem o teo ne, o wane o duri o vo o taa zoore sateene dedwonna ne o wopwolo de yezura njwaane.

2. De ko de, o cham dem na dae neneene politiksi lanja ne ko wo taa chamma se o duri o nwonj. O na chɔge teo kom wade ge mo naa o kekeo kom na wo de UN wade sem na manje tei to sateene dedwonna baa se de jwonj o mɔle mɔle.

Wadaa 15

1. Nɔ́no maama jege teo, o na nwon me.
2. Ba baa wane ba zeili nɔ́no o teo ne, naa ba fee o se o ye leiri teo o bobona na lage tei to.

Wadaa 16

1. Baara de kaana na bege ba ti to wae ba di daane ye ba yetana, naa ba na nwon tekolo, naa ba na tɔge Wechona kalo dwi to baa wane ko cheiji ba se ba ye di daane ba lo sɔɔ. Ye ba kadiri seini ba maama ma daane, ba zora de ba nwea seini, ye ba wae ba yage daane mana de mana, ba tete bobona na lage tei.
2. Kadiri wio ye baaro de kaane tete yerane na se se ba zo daane, ye ko dae we nɔ́no mo fee ba to.
3. Sɔɔ tiina - baaro de o kaane de o bu - mo ye sayu kugu takeiri wone. Konto nwaane tekeiri dem de teo kom maama jege se ba taa ni ba baa ne mo, ba taa choo ba wolwanno maama wone.

Wadaa 17

1. Nɔ́no maama wae o jege o tete nyɔ́ne wonno, naa o de o badwonna wae ba tei wonno daane.
2. Ba baa wane ba vere nɔ́no wonno naa ba pa se o ye taa lage wonno.

Wadaa 18

Nɔ́no maama wae o bon o na lage tei. O wae o ke o bobona keiri, o wae o tɔge Wechwona kalo dwi o na lage to; o nam ta wae o leiri o Wechwona naa o bonem o yerane naa o de kɔɔ, ye o bere nɔ́na Wechwona kam o taane de o totona seini.

Wadaa 19

Nɔ́no wae o nɔ́ne o bobona na lage tei. O wae o te kolo maama o na bone o yu ne, ye nɔ́no ba jege chwona se o cheiji o ni. O wae o beiri labaare o bobona o daare o pae labaare dwi maama labaare tɔno de walese bam maama wone se de jage jei mamma.

Wadaa 20

1. Nɔ́no maama wae o tɔge o zoore assemble naa tigusim dwi maama na ye yezura tigusim to.
2. Ba baa wane ba fee nɔ́no se o zo tigusim delo o na ba lage to.

Wadaa 21

1. Nɔ́no maama wae o tɔge o di o teo gɔ́mente paare; o nam ta wae o tɔge o voti o kuri nɔ́na o ke gɔ́mente dem wone.
2. Nɔ́no maama wae o jwon wolim delo o teo gɔ́mente na jege de woli de nɔ́nbia maama to, ko ma da ko ma da.
3. Gɔ́mente maama dam wo taa tɔge de nɔ́nbia kwora na we tei to mo. Nɔ́nbia bam kwora kam mo yei ni ka bere nɔ́nbia bam na wo kuri ba gɔ́mente dem paare tiina tei to. Kurim dem jege se ko de voti lao naga mo, se nɔ́no maama voti o bobona na laga tei to, ye se ko de voti wadaa kam naga chekke.

Wadaa 22

Nɔ́no maama teo gɔ́mente jege se de taa choo o nwea lara ne de de dam, de de naduni dedaane de na jege nimɔ́rɔ tei de sateene dedwonna to se ko pa nɔ́no wom nwea ja kuri se o wane o ji nɔ́no lanyerane.

Wadaa 23

1. Nɔ́nɔ maama wae o ke totonj; o wae o kuri o bobɔ́na na de totonj delo, ye fee wora se totonj dem taa jege kuri na pa o ywonni de wopwolo ye o ba lia we ba wo zan ba le o totonj dem ne to.
2. Nɔ́nɔ maama ka, ye ko ba chuli o na ye wolo dwi to, jege se o taa jwonj nweo na mae de o totonj dem dam na mae tei to mo.
3. Wolo maama na toja ko manj se o nweo taa ye zegere se ko wane ko ni o tete dedaane o diga tiina lanyerane. Ko ta manj se o taa ne fee o totonja jei ne.
4. Nɔ́nɔ maama wae o tɔ́ge o zoore totonja jei tigusim yalo na wo woli o o totonja lana seini to.

Wadaa 24

Nɔ́nɔ maama jege chwonja se o taa jege sio de sio manja, dedaane hawase bagera o na o ke totonja jei ne to; ye o ta wae o jwonj daa bem wone o jeini sɔ́ɔ ne o sia ye ba baa le o nweo wone.

Wadaa 25

1. Fee wora se nɔ́nɔ maama taa nwe nwea na jege kuri ye ka ywoma ka pae o tete de o diga tiina to. Ko manje se wodiiru, zora jei, assibita na ni yezura seini to dedaane won-telo maama na wo woli pa se nwea taa ywoma to taa wora. Fee ta mo wora se wolim taa wora ko pae nɔ́nɔ maama neneene o na ba toja, o na weela, naa o na jigi nabwom jaweo nwaane, o na ye badeim naa kadeim, o na kwe naa nɔ́nɔ na ye zore tu, o ware se o ni o tete banja ne.
2. Fee wora se ba taa fage ba ni niina de bia banja ne lanyerane. Bu maama, o jege kwo yoo o ba jege kwo yoo, ko manje se ba ni o banje ne mo ba woli o se o ke nɔ́nɔ.

Wadaa 26

1. Nɔ́nɔ maama jege chonja se o ke sikuuli. Sikuuli veija, ko zege prameiri sikuuli ko vo yi Junia Sekondeiri Sikuuli, wo taa ye zɛɛra mo, ye ko ta ye fefeo mo se bu maama vo sikuuli se ko yi konto. Tekenekal Sikuula de totonja berem sikuula neneene Kɔ́lɛja de wo taa wora se balo na wo vo da to vo. Univesiti de sikuula kamuna yadwonna de wo taa wora se balo na paase ba tɛsa lanyerane to vo.
2. Sikuuli veija naa tɔ́n-yeino ye se ko pa nɔ́nɔ swa mo poore se o wane o lɛre kolo maama na lana ko pa nabiino se ko ja wopwolo de yezura ko ba to. Ko jege se ko ja nimɔ́ɔ de badwonjo mo ko ba de sateene logo banja ne, de nabiina dwi maama de wejɔ́na dwi maama se ko zeini logo banja tigusim totonja dwi maama na woli logo maama yezura to.
3. Tiina jege chwonja se ba kuri ba na wo taa lage se ba bia zamese tɔ́nɔ sikuuli delo dwi wone to.

Wadaa 27

1. Nɔ́nɔ maama wae o tɔ́ge o ke o nabaara kekeo o na lage tei, de keina yadwonna, de "Science" na jaane wodonno telo maama ko ba nabiina jirim naa wolim nwaane to.
2. Nɔ́nɔ maama na popone o tɔ́nɔ o na yei kolo maama logo lam nwaane to, fee wora se ba zeini naa ba woli o se o ne ko maana.

Wadaa 28

"United Nations" nia yanto ye se ko pa nabiino maama logo banja wolim, de wopwolo de yezura mo.

Wadaa 29

1. Nɔ́nɔ maama jege fee totonja se o ke o na zoore takeiri delo maama ne to se ko pa se o taa ye nɔ́n-nwem se o nwea ke ywonni.
2. Nɔ́nɔ fee totonja keiri wone o jege se o de wade sem na lage tei to mo. O ba jege se o ke o gaale naa o ke o chɔ́ge badwonna wo. O nam ba jege chwonja o ke o chɔ́ge kɔ́ɔ ywonni de nɔ́nɔ wopwolo, kɔ́ɔ zula nwaane.
3. Nɔ́nɔ maama na tɔ́ge nabiina nwea de logo banja chega chwonja wade sento o jege se o tɔ́ge "United Nations" na lage se ko de tei to mo.

Wadaa 30

Nɔɔno, naa nɔɔna, naa teo ye zan ba boɲe we ba wo wane ba ke wono se ko leiri naa ko chage nia yanto ba na tin tɔnɔ konto ne to.
